

KAZIMIERZ ZAKRZEWSKI, ANDRZEJ DEMENKO

Mirosław Innocenty Dąbrowski (1926-2013) Wspomnienie pośmiertne

W dniu 30 maja 2013 r. zmarł wybitny przedstawiciel środowiska elektrotechników polskich prof. dr hab. inż. Mirosław Innocenty Dąbrowski, emerytowany profesor zwyczajny Politechniki Poznańskiej, członek korespondent Polskiej Akademii Nauk. Jego prochy znalazły miejsce wiecznego spoczynku na cmentarzu Miłostowo w Poznaniu. Pogrzbek zgromadził liczne grono wychowanków, kolegów i współpracowników.

Mirosław Innocenty Dąbrowski, syn urzędnika ubezpieczeń społecznych Innocentego Franciszka Dąbrowskiego, urodzony 29 XI 1926 roku w Łodzi, rozpoczął naukę w wieku sześciu lat. W lipcu 1939 r. zdał konkursowy egzamin wstępny do Miejskiego Gimnazjum Męskiego im. Józefa Piłsudskiego; w dniu rozpoczęcia zajęć 1 września 1939 r. wybuchła druga wojna światowa. Po wkroczeniu wojsk niemieckich do Łodzi nauka została przerwana w połowie października, a gimnazjum zostało zamknięte w dniu 15 grudnia 1939 r. Jako początkujący gimnazjalista, wraz z kolegami, uratował przed okupantami niemieckimi księgozbiór szkolny, który dzięki temu przetrwał wojnę.

W czerwcu 1940 r. został wywieziony do Niemiec na przymusowe roboty. Pracował w gospodarstwie rolnym w Brandenburgii, a następnie na przełomie lat 1944-1945 został zmuszony do niewolniczej pracy przy budowie umocnień frontowych w obozie kierowanym przez jednostki Waffen SS nad Nysą Łużycką w miejscowości Bad-Muskau. Obecnie część tego miasta o nazwie Łęknica znajduje się po stronie polskiej. Z obozu tego zbiegł z grupą robotników i po zakończeniu wojny powrócił do rodzinnego miasta.

W maju 1945 r. wznowił naukę w 1. Miejskim Koedukacyjnym Ogólnokształcącym Gimnazjum i Liceum dla Dorosłych, utworzonym przy przedwojennej Szkole im. J. Piłsudskiego. Szkołę tę ukończył i świadectwo dojrzałości otrzymał 28 czerwca 1948 r. W październiku 1948 r. podjął studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Łódzkiej – matrykuła nr 2599, uzyskując kolejno dyplomy: inżyniera w dniu 19 lutego 1952 r. i magistra inżyniera w dniu 20 czerwca 1954 r. o specjalności maszyny elektryczne.

Jeszcze jako student, a następnie młody pracownik nauki, w okresach wakacyjnych podejmował pracę w Zakładach Maszyn Elektrycznych i Transformatorów w Łodzi,

Prof. dr hab. Kazimierz Zakrzewski, honorowy przewodniczący Komitetu Elektrotechniki PAN, Politechnika Łódzka; prof. dr hab. Andrzej Demenko, przewodniczący Komitetu Elektrotechniki PAN, Politechnika Poznańska

Żychlinie, Cieszynie i w Bielsku-Białej. Już w tym okresie opracował nagrodzony projekt wynalazczy, zastosowany w Zakładach Elektrobudowa w Łodzi.

Pracę zawodową rozpoczął w lutym 1952 r. pod kierunkiem znanego fizyka prof. dra Andrzeja Sołtana na stanowisku asystenta w Katedrze Fizyki Politechniki Łódzkiej. Uczestniczył w budowie pierwszego w Polsce generatora Van de Graaffa o napięciu 1 MV, opracowując regulowany napęd taśmy transportującej ładunek elektryczny. Następnie od 1954 r. był zatrudniony na stanowisku starszego asystenta w Katedrze Miernictwa Elektrycznego, kierowanej przez prof. Witolda Iwaszkiewicza, a od 1957 do 1966 r. pracował pod kierunkiem prof. Eugeniusza Jezierskiego w Katedrze Maszyn Elektrycznych i Transformatorów tejże uczelni. W 1960 r. awansował na stanowisko adiunkta. Jednocześnie w latach 1960-1964 pracował jako starszy konstruktor w Zakładach Maszyn Elektrycznych i Transformatorów w Żychlinie, a w latach 1958-1964 jako pracownik naukowy w Instytucie Energetyki w Warszawie Oddział w Łodzi.

W dniu 20 grudnia 1960 r. Rada Wydziału Elektrycznego Politechniki Łódzkiej nadała Mu stopień doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy pt.: *Wpływ napięć magnetycznych w żelazie na kształt pola magnetycznego maszyny asynchronicznej*, wykonanej pod kierunkiem prof. E. Jezierskiego. Na tym samym Wydziale 20 września 1966 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych na podstawie dysertacji habilitacyjnej pt. *Pole elektromagnetyczne oraz straty od prądów wirowych w środowisku jednorodnym anizotropowym*.

Po habilitacji, w okresie od września 1966 r. do sierpnia 1967 r., krótko pracował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Częstochowskiej, organizując Katedrę Maszyn Elektrycznych. We wrześniu 1967 r. został zatrudniony na Wydziale Elektrycznym Politechniki Poznańskiej i przeniósł się z rodziną na stałe do Poznania. Na Politechnice Poznańskiej pracował do przejścia na emeryturę. Był kierownikiem Zakładu Maszyn Elektrycznych w Instytucie Elektrotechniki Przemysłowej oraz od 1970 do 1980 r. zastępcą dyrektora tego Instytutu do spraw badań naukowych i współpracy z przemysłem. Jednocześnie w latach 1975-1990 był doradcą naukowym Wielkopolskiej Fabryki Maszyn Elektrycznych „Wiefamel” w Poznaniu, inicjując m.in. uruchomienie produkcji nowych wyrobów, np. maszyn elektrycznych prądu stałego nowej generacji do napędów sterowanych numerycznie. W trudnym okresie od 1980 do 1984 r. był prorektorem do spraw nauki na Politechnice Poznańskiej.

W Poznaniu uzyskał kolejne awanse: tytuł profesora nadzwyczajnego w 1973 r. i profesora zwyczajnego w 1979 r. Członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk na Wydziale IV Nauk Technicznych został wybrany w maju 1989 r. Od 1984 r. był członkiem Komitetu Elektrotechniki PAN, a od 1987 r. członkiem Prezydium Komitetu i przewodniczącym Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów. Funkcję zastępcy przewodniczącego Komitetu pełnił od 1990 r. Od maja 1977 był przewodniczącym

Komisji Nauk Elektrycznych Oddziału PAN w Poznaniu. W latach 1999-2010 wchodził w skład Prezydium Oddziału PAN w Poznaniu.

Przyjście w 1967 r. do Politechniki Poznańskiej prof. M. Dąbrowskiego wzmocniło kadrowo Katedrę Maszyn Elektrycznych, kierowaną w tej Uczelni przez prof. Józefa Węglarza. W tym czasie przy Katedrze utworzona została specjalność maszyny elektryczne. Prof. M. Dąbrowski bardzo zaangażował się w organizację kształcenia w tej specjalności. Opracował wykłady i ćwiczenia z nowych przedmiotów. Był inicjatorem i opiekunem studenckiej działalności naukowej. Licznej grupie studentów zaszczepił zamiłowanie do twórczej działalności inżynierskiej i do badań naukowych nad nowymi urządzeniami elektromagnetycznymi i metodami projektowania maszyn elektrycznych. Przykładem zaangażowania prof. M. Dąbrowskiego w działalność dydaktyczną jest opracowany z Jego z inicjatywy i pod Jego kierunkiem System Dydaktyki Komputerowej do Nauczania Metodologii Projektowania Maszyn Elektrycznych. Za osiągnięcia związane z realizacją tego Systemu prof. Dąbrowski uzyskał w 1980 r. nagrodę zespołową Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Prof. M. Dąbrowski utrzymywał od 1960 r. ożywione kontakty naukowe z ośrodkami za granicą. Wykładał m.in. w: Słowackiej Wyższej Uczelni Technicznej w Bratysławie, Wyższej Uczelni Technicznej w Brnie, Zachodnio-Czeskim Uniwersytecie Technicznym w Pilźnie, Uniwersytecie Technicznym w Wiedniu, Uniwersytecie Technologicznym w Helsinkach. Był zapraszany na odczyty m.in. do uczelni w Austrii, Belgii, Niemczech, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, na Węgrzech i na Ukrainie. Na tle tej współpracy podjął w 1972 r. inicjatywę powołania do życia sympozjów naukowych, które od wielu lat mają charakter międzynarodowy i są znane pod nazwą „Electromagnetic Phenomena in Non-linear Circuits” – EPNC.

W 1998 r. przeszedł na emeryturę, pozostając nadal czynnym naukowo na Politechnice Poznańskiej. W 1995 r. podjął pracę naukową w Zakładzie Maszyn Elektrycznych Instytutu Elektrotechniki w Warszawie-Międzylesiu, którą kontynuował przez kilkanaście lat. W Instytucie wypromował trzech doktorów nauk technicznych i opiekował się potencjalnymi habilitantami.

Główne kierunki badawcze Profesora dotyczyły analizy pól i obwodów magnetycznych, syntezy optymalnych elektromechanicznych i elektromagnetycznych przetworników energii oraz strat mocy w ferromagnetykach. Kierunki te wywodzą się z dwóch nurtów zainteresowań, a mianowicie: maszyn elektrycznych i elektrodynamiki technicznej. Bogactwo zjawisk fizycznych występujących w maszynach elektrycznych w powiązaniu z metodologią elektrodynamiki technicznej zaowocowało wieloma pracami Profesora i Jego uczniów w dziedzinie analizy stanów pracy oraz metodologii projektowania przetworników elektromechanicznych, tworząc trwały dorobek poznańskiej szkoły naukowej maszyn elektrycznych. Szkoła ta od początku była ukierunkowana na badanie zjawisk

polowych w maszynach elektrycznych oraz poszukiwanie skutecznych metod obliczeń projektowych i optymalizacyjnych układów elektromagnetycznych. Do jej największych osiągnięć należy opracowanie polowych i polowo-obwodowych modeli maszyn elektrycznych oraz skutecznych metod opisu układów z polem elektromagnetycznym w przestrzeni elementów skończonych węzłowych i krawędziowych. W ostatnich latach osiągnięcia te zostały poszerzone o wyniki badań nad szybkozbieżnymi algorytmami rozwiązywania zagadnień polowych sprzężonych i algorytmami obliczeń optymalizacyjnych maszyn o magnesach trwałych, a także o wyniki prac nad nowymi strukturami przetworników elektromechanicznych, w tym przetworników z cieczami magnetoreologicznymi.

Do ważniejszych osiągnięć badawczych prof. M. Dąbrowskiego należy m.in. wyjaśnienie wpływu:

- napięć magnetycznych w jarzmach na rozkład pola magnetycznego w maszynie indukcyjnej i wykrycie oraz uzasadnienie, że działają one przeciwnie niż napięcia magnetyczne w zębach;
- naciągu magnetycznego na krytyczną prędkość obrotową wirnika maszyny elektrycznej, a zwłaszcza pionierskie opracowanie metody analizy naciągu magnetycznego w turbogeneratorach z uwzględnieniem sprężystych ugięć wirnika;
- niejednorodności, domenowej struktury oraz anizotropii rezystywnościowej ferromagnetyków na straty mocy wywołane przez prądy wirowe przy napięciowym wymuszeniu strumienia magnetycznego.

W zakresie badań podstawowych na użytek projektowania optymalnych maszyn elektrycznych i przetworników elektromagnetycznych o różnych strukturach Jego osiągnięcia dotyczą:

- uzupełnienia modeli matematycznych maszyn indukcyjnych, zwłaszcza maszyn o wirniku masywnym;
- uzupełnienia analizy zjawisk w maszynach o magnesach trwałych;
- analizy przetworników acyklicznych;
- podjęcia problematyki kolektywnej optymalizacji serii maszyn elektrycznych, tj. jednoczesnego optymalizowania zbioru maszyn dotychczas optymalizowanych indywidualnie;
- implementacji oryginalnego oprogramowania na użytek projektowania wspomaganego komputerem.

Opublikowany dorobek naukowy prof. Dąbrowskiego obejmuje ponad 300 pozycji, w tym 16 książek, 117 rozpraw i artykułów, 86 prac zamieszczonych w materiałach konferencyjnych, 29 publikacji informacyjnych i dydaktycznych oraz 8 patentów.

Szczególnie ważną pozycję w tym dorobku zajmują książki: *Konstrukcja maszyn elektrycznych*, WNT 1965, 1978; *Pola i obwody magnetyczne maszyn elektrycznych*, WNT, Warszawa 1971; *Maszyny indukcyjne o wirniku masywnym*, PWN, Warszawa

1977; *Analiza obwodów magnetycznych. Straty mocy w obwodach*, PWN, Warszawa 1981; *Projektowanie maszyn elektrycznych prądu przemiennego*, WNT, Warszawa 1987, 1994; rozdziały w pracy zbiorowej: *Modelowanie i diagnostyka oddziaływań mechanicznych, aerodynamicznych i magnetycznych w turbozespołach energetycznych*, Polska Akademia Nauk, Wydział IV Nauk Technicznych. Wydawnictwo IMP PAN, Gdańsk 2005, rozdział 7. *Oddziaływania magnetyczne w turbogeneratorach*, s. 223-252, rozdział 19. (współautor A. Rudeński) *Modele matematyczne oraz program obliczania sił promieniowego naciągu magnetycznego*, s. 917-940; *Początki rozwoju transformatorów*, Ośrodek Wydawnictw Naukowych PAN, 2 wydania: 1. Poznań 2005 i 2. zmienione i rozszerzone Poznań 2008.

Najważniejsze rozprawy i artykuły M. Dąbrowskiego, to: *Praca kompensatorowa maszyn synchronicznych*, „Energetyka” 1958, s. 292 i 1959, s. 14 (pierwsza publikacja); *Wpływ napięć magnetycznych na rozkład pola maszyny asynchronicznej*, „Rozprawy Elektrotechniczne PAN”, 1964, s. 204; *Pole elektromagnetyczne w anizotropowym przecie*, „Rozprawy Elektrotechniczne PAN”, 1965, s. 301; *Maschinelle Berechnung der zusätzlichen Wirbelstromverluste in geblechten Eisenkernen*, „Wissenschaftliche Zeitschrift der Technischen Hochschule Ilmenau”, 1967, s. 23; *Intersheet eddy-current losses in laminated core covered with an ideal conductor*, „Periodica Polytechnica Electr. Eng. Budapest”, 1981, p. 147; *Hybrid Method for Analysis of Eddy-Current Loss in Electrical Machine Winding Caused by the Main Flux*, „IEEE Transactions on Magnetics”, Vol. 24, 1988, p. 479; *Numerical Analysis of Eddy-Currents in the Rotor Bar of Arbitrary Shape*, Proceedings of the 3rd International Symposium Graz, 1988, p. 165; *Some Effect of Unidirectional Stress in Si-Fe Sheets*, „Physica Scripta Scandinavica”, 1989, p. 51; *Field equations expressed by complex conjugate variables*, Proceedings of International Symposium on Electromagnetic Fields, Southampton 1991 p. 29; *Effect on non-uniform resistivity on eddy currents in the rotor bar*, „The International Journal for Computation and Mathematics in Electrical Engineering”, COMPEL, 1997, p. 31; *Power losses in ferromagnetic cores*, Helsinki University of Technology, Libella Painpoveln Oy 1997, s. 28; *Selected ideas of the theory of non-linear electrical circuits*, „The International Journal for Computation and Mathematics in Electrical Engineering”. COMPEL, 1999, p. 204; *Metody matematyczne stosowane w elektrotechnice*, „Przegląd Elektrotechniczny”, 2000, s. 241-247; współautor A. Rudeński *Efficiency determination and losses segregation of single-phase induction motors*, „Prace Instytutu Elektrotechniki”, z. 223, 2005, s. 59-69; *Wpływ sprężystych ugięć dowolnie położonego wirnika turbogeneratorsa na promieniowy naciąg magnetyczny*, „Przegląd Elektrotechniczny”, 2005, nr 10, s. 99-105; *Early period of transformers development*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej”, nr 965, „Elektryka”, z. 105, 2005, s. 19-36.

Do dorobku prof. Dąbrowskiego należą także opracowania nowych rodzajów przetworników elektromechanicznych, jak np. prądnic synchronicznych stałonapięciowych zmiennieobrotowych, silnika o stałej prędkości kątowej do napędów urządzeń fonicznych, transformatora z dynamiczną stabilizacją prądu obciążenia.

Osiągnięcia badawcze i doświadczenie w projektowaniu stały się podstawą licznych prac poświęconych metodologii projektowania i systemowego nauczania maszyn elektrycznych z uwzględnieniem metod wspomagania projektowania komputerem. Do najbardziej znaczących należą publikacje: *Zarys rozwoju projektowania maszyn elektrycznych*, Projektowanie i Systemy, tom XVII. Zagadnienia metodologiczne nauk praktycznych. PAN Komitet Naukoznawstwa, 2003, s. 95-110; *Zagadnienia badawcze projektowania optymalnej serii maszyn elektrycznych*, XL International Symposium on Electrical Machines, Hajnówka 18-22 June 2004, s. 39-44; *Projektowanie optymalnych serii maszyn elektrycznych*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, Elektryka nr 48, 2004, s. 103-113, *Promieniowy naciąg magnetyczny w turbogeneratorze z uniesionym wirnikiem*, „Przegląd Elektrotechniczny” nr 12, 2008, s. 32-34. Prof. M. Dąbrowski pracował do ostatnich dni swojego twórczego życia. Jego ostatnia praca *Pierwsi polscy autorzy prac z dziedziny elektryczności i magnetyzmu*, „Przegląd Elektrotechniczny” nr 4, 2013, ukazała się dwa miesiące przed Jego śmiercią.

Profesor Dąbrowski interesował się również naukoznawstwem oraz terminologią naukową – był członkiem Komitetu Terminologii PAN do zakończenia jego działalności. Interesowały Go ujęcia oraz metody systemowe w rozwiązywaniu problemów poznawczych i decyzyjnych. Był badaczem twórczości nie tylko znanych uczonych ubiegłowiecznych, jak np. Oliviera Heaviside’a i Michała Doliwo-Dobrowolskiego, pierwszych twórców transformatorów, ale także wielu mniej znanych prekursorów nauki, których osiągnięcia zostały niedocenione lub zapomniane, jak np. Wojciecha Urbańskiego ze Lwowa.

Profesor zorganizował na Politechnice Poznańskiej kształcenie specjalistyczne w dziedzinie maszyn elektrycznych i transformatorów. Kierując tą specjalnością przez 27 lat, wypromował ponad 230 magistrów inżynierów. Był promotorem 20 doktorów nauk technicznych i opiekunem 12 habilitantów. Blisko 30 osób spośród Jego wychowanków zostało zatrudnionych w szkolnictwie wyższym w Polsce i za granicą. Do grona najbliższych współpracowników i uczniów należeli profesorowie: Jacek Gieras (obecnie w USA), Andrzej Demenko, Lech Nowak, Wojciech Szelaż, Andrzej Pawlak (obecnie w USA), Maciej Hippner (obecnie w RPA) oraz doktor habilitowany Grażyna Frydrychowicz-Jastrzębska z Politechniki Poznańskiej.

Profesor M. Dąbrowski pracował w szkolnictwie wyższym 50 lat. Praca dydaktyczna była dla niego drugim powołaniem obok działalności badawczej. Jego podręczniki dotyczące projektowania maszyn elektrycznych są wykorzystywane w uczelniach, w których są prowadzone zajęcia specjalistyczne w tym zakresie. Wykłady ilustrował doświadcze-

niami wyniesionymi z praktyki przemysłowej. W stosunkach ze studentami starał się wykorzystywać elementy wiedzy ogólnej o znaczeniu kulturotwórczym, rozszerzające horyzonty myślowe słuchaczy. Wielu z nich obrało za jego radą karierę naukową.

Szeroka była aktywność prof. M. Dąbrowskiego na polu organizacji nauki, obejmująca różne formy i różne struktury tej działalności. Od 1968 do 1981 r. był członkiem Rady Naukowo-Dydaktycznej Instytutu Układów Elektromaszynowych Politechniki Wrocławskiej. Od 1978 do 1981 r. był członkiem, a następnie zastępcą przewodniczącego Rady Programowej Zakładu Badań Podstawowych Elektrotechniki Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. W latach 1980-1992 był członkiem oraz zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej Branżowego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Maszyn Elektrycznych KOMEL w Katowicach. W latach 1991-1995 przewodniczył Sekcji Elektrotechniki Komitetu Badań Naukowych w Warszawie. W 1994 r. został powołany na członka Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 56 do spraw Maszyn Elektrycznych Wirujących. Od 1980 r. był członkiem Rady Programowej Organu Stowarzyszenia Elektryków Polskich „Przeglądu Elektrotechnicznego”, a od 1990 r. członkiem Rady Redakcyjnej kwartalnika PAN „Archives of Electrical Engineering”. W 1999 r. został członkiem Rady Programowej Zakładu Badań Podstawowych w Instytucie Elektrotechniki w Warszawie-Międzylesiu. Przewodniczył Sekcji S5.2 Elektrotechnika Komitetu Badań Naukowych w ciągu 9 pierwszych konkursów na finansowanie projektów badawczych. Kierował realizacją dziewięciu projektów badawczych, w tym pięciu zespołowych, jednego indywidualnego oraz trzech promotorskich. W latach 1981-1989 współpracował wraz ze swoim zespołem z Politechniki Poznańskiej z Zakładem Badań Podstawowych Elektrotechniki Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Polskiej Akademii Nauk w Warszawie przy realizacji tematów badań grupy tematycznej *Teoria przetworników elektromechanicznych*, w ramach ówczesnego Centralnego Programu Badań Podstawowych.

Był wybieranym nieprzerwanie od 1972 r. członkiem Komitetu Elektrotechniki PAN, pełniącym od 1990 r. funkcję zastępcy przewodniczącego. W latach 1988-97 był przewodniczącym Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów tego Komitetu. Był członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej Oddziału w Łodzi. W latach 1968-1981 przewodniczył Oddziałowi Poznańskiemu tego Towarzystwa. Pełnił także funkcję przewodniczącego Zarządu Głównego PTETiS w Warszawie. Za zasługi nadano mu w 1997 r. godność członka honorowego PTETiS. Był członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Zastosowań Elektromagnetyzmu w Warszawie oraz członkiem zwyczajnym Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Od 1967 r. był członkiem Stowarzyszenia Elektryków Polskich SEP, a od 1991 r. członkiem największego, międzynarodowego stowarzyszenia elektryków i elektroników – The Institute of Electrical and Electronic Engineers IEEE w USA.

Profesor M. Dąbrowski zajmował się również prognozowaniem badań naukowych w dziedzinie przetworników elektromechanicznych i elektromagnetycznych. To właśnie Jemu wielokrotnie powierzano opracowanie kierunków rozwoju maszyn elektrycznych w Polsce dla potrzeb różnych gremiów decyzyjnych.

Wielostronna działalność Profesora była nagradzana przez ministra szkolnictwa wyższego i techniki, a później ministra edukacji narodowej sześciokrotnie, w tym w 1966 i 1982 r. nagrodami indywidualnymi pierwszego stopnia. Przez władze państwowe został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski w 1973 r. i Medalem Komisji Edukacji Narodowej w 1989 r. Został także wyróżniony odznakami Zasłużonego dla Miasta Poznania w 1986 r. oraz dla Województwa Poznańskiego w 1988 r. W 1980 r. został wyróżniony medalem i dyplomem uznania za zasługi dla Wydziału Elektrycznego Politechniki Poznańskiej, a w 1984 r. medalem za zasługi dla tejże uczelni. W 1975 r. na XX Walnym Zjeździe Delegatów Stowarzyszenia Elektryków Polskich otrzymał nagrodę II stopnia Zarządu Głównego tego stowarzyszenia. W 1976 r. otrzymał Nagrodę Zarządu Głównego PTETiS, a w 1988 r. uzyskał dyplom za zajęcie I miejsca w Konkursie Mistrz Techniki SIMP Województwa Poznańskiego. Z okazji 50. rocznicy ukończenia studiów 3 czerwca 2005 r. otrzymał Złoty Dyplom Politechniki Łódzkiej, nr 18.

Biogramy Profesora zostały opublikowane w wielu wydawnictwach krajowych i zagranicznych, np. w *Marquis Who's Who in the World* (USA) od 1994 r.; *Dictionary of International Biography* (Wielka Brytania) od 1996 r.; *Złotej księdze nauki polskiej* z 1989 r.; *Wielkiej księdze Miasta Poznania* z 1994 r.; *Wielkiej encyklopedii PWN* z 2005 r., t. 31.

Od 1952 r. Jego poczynaniom towarzyszyła żona Anna z Siemierkowskich-Dąbrowska, znana artystka plastyk, z którą wychował dwoje dzieci: syna Adama, który jest profesorem elektroniki na Politechnice Poznańskiej oraz córkę Katarzynę, która jest magistrem inżynierem architektem i specjalizuje się w konserwacji zabytków. Żona Anna zmarła w grudniu 2012 r. Śmierć ta przygnębiła bardzo prof. M. Dąbrowskiego w ostatnich miesiącach Jego życia.

Nauka polska straciła wielką Osobowość, wybitnego specjalistę w dziedzinie elektrotechniki.

Na wieść o śmierci prof. Dąbrowskiego od instytucji i stowarzyszeń, w których Profesor działał, przewodniczył lub był honorowym przewodniczącym, na przykład Komitetu Naukowego Konferencji EPNC czy Advisory Board kwartalnika „Archives of Electrical Engineering” napłynęły liczne depeche z wyrazami współczucia. Kondolencje przesłali między innymi prof. I. Boldea, prof. D. Lowther. Prof. J. Gieras ze stanów Zjednoczonych napisał: „Prof. Mirosław Dąbrowski był dla mnie nie tylko opiekunem w latach wczesnej kariery naukowej, ale również doradcą i wzorem do naśladowania.

Będzie mi Profesora bardzo brakowało”. Prof. T. Glinka napisał do rodziny i uczniów Profesora „Na książce Profesora *Konstrukcja maszyn elektrycznych* wyszkoliło się wielu inżynierów i do dzisiaj jest ona podstawową literaturą projektantów i konstruktorów maszyn elektrycznych. To, że fabryki maszyn elektrycznych w Polsce, w czasie przemian gospodarczych i ustrojowych, nie upadły, zawdzięczamy rozwiązaniom konstrukcyjnym i technologicznym inżynierów, którzy w Instytucie Elektrotechniki, w Komelu i w fabrykach korzystali z prac prof. M. Dąbrowskiego”. W depeszy nadesłanej przez prof. K. Pawłuka wzruszają słowa: „Ze świętej pamięci Mirosławem łączyła mnie nie tylko współpraca naukowa, ale też wieloletnia przyjaźń, wymienialiśmy poglądy na temat przeczytanych książek. Całkiem jeszcze niedawno zachwycaliśmy się książką wspomnieniową Barbary Skargi *Po wyzwoleniu*. Odszedł od nas wyjątkowy człowiek, prawdziwy przyjaciel”.

Pamięć o Zmarłym Profesorze pozostanie na zawsze w pamięci Jego uczniów, kolegów i współpracowników.

Mirosław Innocenty Dąbrowski (1926-2013)

Obituary notice

The paper presents the obituary notice of very known full professor of Electrical Engineering M.I. Dąbrowski, PhD, DSc (1926-2013) from Poznan University of Technology. The personal education way and scientific achievements of prof. M.I. Dąbrowski have been described. The merits of deceased professor in Polish High Education Systems, Polish Academy of Sciences activity, international scientific cooperation and impact on electrical machines industry in Poland were emphasized by the authors.

Key words: Mirosław Innocenty Dąbrowski, merit persons, Academy members, obituary notice

